

СВЕТИ ИРИНЕЈ ЂИРИЋ ЕПИСКОП БАЧКИ ИСПОВЕДНИК ВЕРЕ

БЕСЕДА

Тропар, глас 8.

Православља Наставниче, Учитељу побожности
и чистоте, васељене светилниче, архијереја
богонадахнуги Украсе, Иринеје Премудри!

Учењем твојим све си просветио,
харфо Духа Светога, моли Христа Бога,
да спасе душе наше.

Кондак, глас 2:

Насладивши се, Богомудри, уздржањем,
и телесне жеље сасвим смиривши, вером си
пројавио узрасташање, и као рајско дрво живота
процветао си, Иринеје, оче свештени.

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ИРИНЕЈА (ЋИРИЋА),
ЕПИСКОПА БАЧКОГ, ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ

ПОСЕБНА ИЗДАЊА

*Са благословом
Његовог Преосвешћенства
господина др ИРИНЕЈА,
православног Епископа
новосадског и бачког*

© Беседа, Нови Сад

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ ИРИНЕЈА (ЋИРИЋА), ЕПИСКОПА БАЧКОГ, ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ

Приредили
Ђакон Мирослав Николић
Ђакон Лазар Ђачин

БЕСЕДА
Нови Сад
2022.

ПРИВОДЛЯНИН ЕПИСКОП
СПАРХИЈЕ БАЧКЕ
Бр. 966
9. мај 2022.
у Новом Саду

**Светом Архијерејском Синоду
Српске Православне Цркве
Београд**

Предмет: Предлог да се блаженопочивши епископ бачки Иринеј (Бирић) уврсти у Диптихе Светих Српске Православне Цркве

Част Нам је да Светом Архијерејском Синоду, односно Комисији Светог Архијерејског Сабора за припрему предлога за проглашење светих Српске Православне Цркве, предложимо да се блажене успомене епископ бачки Иринеј (Бирић), због његовог великог мисионарског подвига, нарочито међу Русинима, као и због страдања које је претрпео од мађарских окупационих власти у Другом светском рату и због страдања од безбожничке власти по окончању рата, што је узроковало његову прерану смрт, – као узоран архијереј и исповедник вере, приброји лицу светих Српске Православне Цркве, а самим тим и збору светих Православне Цркве у целини.

У прилогу овог акта, поред до сада објављених књига и научних радова о блаженопочившем владици Иринеју, достављамо кратак животопис владике Иринеја Ђирића и још необјављени рукопис протојереја-ставрофора професора др Предрага Пузовића *Иринеј (Бирић), епископ бачки (1844 - 1955)*. У складу са досадашњом праксом, достављамо и предлог *Службе светом Иринеју (Бирићу), епископу бачком, исповеднику вере*, а за дан његовог молитвеног спомена слободни смо предложити датум његовог упокојења, 24. март/6. април.

У нашој Цркви је владика Иринеј (Ћирић) остао упамћен као надахнути богослов, велики мисионар, затим културни прегалац и стваралац (сликар, песник, композитор), делатник на пољу сарадње између хришћанских Цркава, протагониста спасавања око три хиљаде деце из логора у Шарвару, страдалник од мађарског окупатора и од безбожног режима после Другог светског рата, али – пре свега и више од свега – као служитељ Богу и Цркви, архијереј дубоке вере и духовности. И данас је у свештенству и верном народу Бачке, нарочито у старијим нараштајима, жива свест о томе да је читав његов живот био светитељски и праведнички живот јер се у његовом земаљском животу и подвигу кристално јасно огледа предивно Лице Христа Богочовека.

О владици Иринеју Ћирићу може се говорити са много аспектата јер се ради о личности са великим како природним тако и благодатним даровима од Бога, о личности веома свестраној, сложеној, богатој најдубљим унутрашњим животом, која је из свог унутрашњег богатства зрачила око себе на многим пољима живота наше Цркве и нашега народа у времену у којем је био призваан на архијастирско служење. То време није било ни једноставно ни лако. Он својим животом и својим стваралаштвом спаја разне епохе, доживљава два велика светска рата, са последицама и по читав народ, али и по њега лично, нарочито Други светски рат. И у тим временима, која нису била наклоњена ни њему, ни народу, нити Цркви, он се трудио, користећи дарове којима га је Господ Духом Светим обдарио, да у свом времену одговори на све тешкоће и изазове архијастирског служења и тако остави дубоки духовни траг у животу Цркве и народа.

Као монах, архијастир и народни учитељ, он је узор и пример свима. Имали смо прилике да у својој младости слушамо од старијих свештеника, монаха и верника о светости и чистоти његовога живота и о великом угледу који је имао међу свештенством и целим народом. Владика Иринеј је уживао глас светог, Божјег човека, угодника Божјег, не само као учени теолог, многоструко обдарен, него и као човек који је био аристократа и по духу и по манирима и који је зрачио чистотом своје непоколебиве вере и љубави према поверионом народу Божјем. Због забране безбожне власти да се о њему јавно говори (поједини свештеници-удружењци нису га помињали ни на

богослужењима), јер је тобоже био непријатељ народа, остао је, нажалост, мало познат млађим нараштајима.

Није случајно што је Сабор архијереја Краљевине Србије, пре уједињења покрајинских Цркава у јединствену Српску Патријаршију, изабрао њега, из такозваног пречанског Српства, за епископа на веома осетљивом месту, у Источној Србији, Неготинској Крајини, где је требало после огромних страдања, после помора и покоља који су извршили бугарски окупатори, обновити све од почетка. За тимочког епископа је био изабран човек најбогатијег замисливог унутрашњег живота, човек непрекидне молитве и огромне љубави према Богу и према свим људима.

Ако га посматрамо као пастира Цркве, видећемо да је заиста живео и делао на начин како су то чинили велики и свети епископи из прошлости. На њих се у потпуности угледао. Није био само епископ који благовремено, тачно и савесно врши своје дужности, улажући, притом, невероватну радну енергију и дисциплину, него је својим богатим унутрашњим духовним животом, пре свега молитвеним и литургијским животом, сведочио своју непоколебиву веру у Живога Бога.

Ако га посматрамо као теолога, уверићемо се да се ради о изузетном теологу, јединственом познаваоцу и преводиопу Светога Писма са изворних језика, што је било ретко и неуобичајено. Он је зналачки изучавао и тумачио Свето Писмо, нарочито Стари Завет. За овај веома тежак и сложен посао владика Иринеј је поседовао широк спектар познавања богословских наука, старих и нових језика и стручне литературе, али га је одликовало и дубоко унутрашње, молитвено и подвигничко настројење, без којег би сав напор његовог изузетног интелекта био недовољно користан. Био је веома учен човек, један од оних који су карловачку Богословију de facto претворили у теолошки факултет. Остало је забележено да је двадесетих година двадесетог века био један од врло ретких епископа у читавом православном свету који је тада, када ни већина Јевреја нису знали свој језик, имао обичај да у новосадској синагоги Јеврејима честита Пасху на језику њихових давних пророка, патријарха и предака.

Ако његов лик посматрамо у светлу мисионарске делатности, уочићемо његов велики напор и успешан труд у раду са богомољачким покретом и у враћању унијатâ прадедовској вери. Уз светог владику Николаја жичког био је један од поборника богомољачког покрета. Тако су заједно предстојали богомољачком сабору у Светоархангелском манастиру у Ковиљу 1933. године. Поред овог, одржано је у ковиљском манастиру још неколико богомољачких сабора.

Године 1927. био је епископ-делегат наше Цркве у Прикарпатској Русији и Чехословачкој ради организовања православних епархија и црквеног живота у тим областима. Пошто је у тим крајевима боравио још као архиђакон по благослову патријарха Лукијана, то искуство се показало као веома драгоцен, посебно приликом организовања послова на устројавању православне епархије за тамошње Русине који су се враћали у Православље. Поред Русина, после 1919. године, вишег делегација православних Чеха из Чехословачке и Руса из Прикарпатске Русије обраћало се Патријарху српском ради уређења црквених прилика у наведеним областима, које су захваљујући Карловачкој митрополији, ушли у састав обновљене Српске Патријаршије. И поред лошег материјалног стања тамошњег становништва и неразвијене инфраструктуре, као и опструкције од стране цариградске јерархије, ова мисија је била веома успешна јер је утрла пут и каснијим епископима-делегатима све до формирања Епархије мukачевско-пријашевске, 1931. године, и устоличења епископа Дамаскина Грданичког који је као синђел и секретар делегације 1927. путовао са епископом Иринејем у Прикарпатску Русију. Ово мисионарско искуство је владици Иринеју послужило да у наредној деценији велики број бачких Русина одушеви за враћање прадедовској вери.

Ако његов живот сагледавамо из перспективе залагања за остварење идеала помирења међу хришћанима, видећемо да је он један од првих, веома значајних и активних учесника дијалога међу подељеним хришћанским заједницама, учесник првих међупрквених скупова, где је дао значајан допринос и уживао велики узглед међу својим савременицима. Један од таквих protagonista из његовог времена био је и свети Владика Николај Велимировић са којим је сарађивао и заједно са њим учествовао на некима од скупова.

Ако живот овог мудрог, часног и светог архијереја Цркве Христове посматрамо не само као живот подвига него и као живот страдања, исповедништва, својеобразног мучеништва за Христа и за Цркву Његову, препознаћемо његово исповедништво за веру због многобројних клевета, лажних осуда и злостављања које је претрпео. Познат је његов велики подвиг исповедништва када, у најтежем времену, под окупацијом мађарских нациста, не напушта своју катедру него остаје са повереним му народом и са свештенством. Био је изузетан пастир Цркве, самопожртвован до kraja. Током Другог светског рата, када Хортијева нацистичка Мађарска врши погром над српским становништвом у Бачкој и Барањи, он се труди да, што је могуће више, олакша нedaћe свом народу. Стога и прихватава чланство у мађарском парламенту, које су му понудили окупатори, следећи своју историјску традицију да, поред католичких бискупа, у Парламенту буду и православни епископи који имају јурисдикцију на њиховој државној територији. Овај положај никада није користио за себе него увек за друге и тако је успевао да спасе многе људе од сигурне смрти. Молио је где год је требало да се утамничени у злогласном затвору *Армија* у Новом Саду и на другим местима пусте на слободу. Познат је његов однос са Бајчи-Жилинским који је осветлао душу и образ мађарског народа после свих злочина које су други синови мађарског народа извршили у Бачкој. Владика је свој велики углед и истовремено горки положај искористио на најбољи начин, ангажујући целу Епархију, Црквену општину новосадску и све друге црквене општине, да спасу децу из мађарског логора у Шарвару. Скоро три хиљаде деце је спасао из логора и разместио их по српским кућама широм Бачке. За децу која су у логору оболела од туберкулозе основао је Епархијску болницу у Новом Саду. Његово трудољубље надахнуто је јеванђелским идеалом човекољубља и пожртвованог пастирствања.

После Другог светског рата власти су му све то уписале у грех и прећутале чињеницу да он у току окупације од Хортијевог режима ништа није тражио и да је за многе унесрећене био једина рука спаса. Дубина нечовештва и неправде у том времену отгледа се и у покушају тадашње власти да се гоњење Цркве и њених најугледнијих духовних вођа, засновано на борбеном атеизму и на анти-српској идеологији,

прикрије разним изговорима, а најчешће оптужбама за издају народа. Тако су јавно оклеветани, невини оптужени и без суда осуђени и најугледнији и најважнији стубови наше Цркве, попут светог Владике Николаја жичког, преподобног аве Јустина Бељиског и многих других. Оптужба безбожних власти да је, наводно, владика Иринеј био „домаћи издајник“ или колаборатор окупатор потпуна је бесмислица. Оштепозната је чињеница да се после злочиначког напада на њега у Оџацима, од заблуделих и обезбожених Срба, до краја овогемаљског живота није опоравио, али никада није гајио осветољубива осећања према својим прогонитељима и мучитељима.

У плејади истинских сведока љубави Христове налази се и владика Иринеј (Бирић), једна од најсветлијих фигура наше црквене и народне историје. Уместо захвалности за сва добра која је чинио, поготову у време окупације, добио је шиканирање, увреде, батинање и затварање, али Господ му је дао снаге да кроз све то прође, да свој живот часно, достојанствено и богоугодно оконча и да тако задобије венац исповедника за веру Христову. Познате су његове речи са болесничке постелье која ће му убрзо постати самртни одар: „Што се више мучим, то се више Богу молим“.

Имајући у виду све наведене и многе друге подвиге овог великог мужа Цркве, као и углед човека светог живота који ужива у народу Епархије бачке и суседних јој епархија, па и много шире, сматрамо примереним и духовно корисним да се на овогодишњем заседању Светог Архијерејског Сабора блаженопочивши епископ бачки Иринеј (Бирић) уврсти у Диптихе светих наше Цркве као свети Иринеј (Бирић), епископ бачки, исповедник вере.

Прилози:

1. Предлог *Службе светом Иринеју (Бирићу), епископу бачком, исповеднику вере*
2. Монах Игњатије Марковић, *Животопис епископа новосадско-бачког др Иринеја Бирића, исповедника православља, Саборност, Пожаревац 2010.*
3. Протојереј-ставрофор проф. др Предраг Пузовић, *Иринеј (Бирић), епископ бачки (1884 - 1955)* (рукопис)
4. Извод из Летописа Успенске цркве у Новом Саду

5. Mr Угљеша Рајчевић, *Епископ Иринеј Бирић, сликар – аутодидакт, „Сунчани дани”, Сремска Митровица 1998.*
6. Dr Гордана Петковић, *Епископ Иринеј Бирић, Црквена општина новосадска, Нови Сад 2015.*
7. Ђакон Мирослав Николић, *Делатност епископа бачког Иринеја Бирића током периода окупације*
8. *Божићне посланице Епископа бачког Иринеја Бирића, Црквена општина новосадска, Нови Сад 2015.*
9. Dr Гордана Петковић, Каталог *Иринеј Бирић, епископ бачки (1884 – 1955)*, Беседа – Музеј Града Новог Сада, Нови Сад 2015.
10. Dr Гордана Петковић, *Знаменити чланови породице Бирић из Сремских Карловаца* (докторска дисертација), Нови Сад 2016.
11. Зборник радова *Епархија бачка кроз векове*, Црквена општина бачкопаланачка – Друштво наставникâ историје Бачке Паланке, Бачка Паланка 2018.
12. Зборник радова *Епархија бачка у осмовековној историји Српске Православне Цркве*, Црквена општина бачкопаланачка – Центар за историјска истраживања Филозофског факултета у Новом Саду, Бачка Паланка – Нови Сад 2021.

Светом Архијерејском Синоду свагда одани

СВЕТИ АРХИЈЕРЕЈСКИ СИНОД
СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ
Број 708/зап. 464
7. јун 2022. године
у Београду

ВАШЕ ПРЕОСВЕШТЕНСТВО

Свети Архијерејски Сабор, у седници својој од 21/8. маја 2022. године – под АСбр. 40/зап. 113, донео је ову одлуку:

„На основу предања Православне Цркве, а сходно члану 69. тачка 8) Устава Српске Православне Цркве, име блаженопочившег епископа бачког Иринеја Ђирића унети у Диптихе Светих.

Спомен новопроглашеног Светог Иринеја, Епископа Бачког, Исповедника вере славити 6. априла/24. марта сваке године.

О овоме на уобичајен начин обавестити сестринске помесне Православне Цркве.“

На основу одлуке Светог Архијерејског Синода, под горњим бројем и датумом, част нам је о предњем известити Ваше Преосвештенство, с молбом ради знања.

Вашег Преосвештенства у Христу брат,

ЗА ПРЕДСЕДНИКА
СВЕТОГ АРХИЈЕРЕЈСКОГ СИНОДА
Члан, Митрополит црногорско-приморски

Иринаје

ЊЕГОВОМ ПРЕОСВЕШТЕНСТВУ
ЕПИСКОПУ БАЧКОМ
ГОСПОДИНУ ИРИНЕЈУ
Нови Сад

ЖИТИЈЕ СВЕТОГ
ИРИНЕЈА (ЋИРИЋА),
ЕПИСКОПА БАЧКОГ,
ИСПОВЕДНИКА ВЕРЕ

Овај изабрани сасуд Духа Светога и смерни архијастар Цркве Христове роди се од угледних и богобојажљивих родитеља Исидора и Евелине (рођ. Кречаревић) 19. априла/1. маја 1884. године у Сремским Карловцима. Отац његов беше народно-црквени секретар, тојест највиши чиновник у Карловачкој митрополији. Добивши ово богојаровано дете, родитељи га седмога дана по рођењу одводе у свети храм, где прима свете Тајне крштења и просвећења. Тада му родитељи његови наденуше име Иван, што ће рећи *Бог је милостив*. И заиста, Господ пројави обиље милости и дарова на овом добром слузи своме, јер Иван још од младости своје украсаваше душу своју сваким благочешћем и кротошћу. Оставши врло рано без родитеља, Иван се са братом Стеваном настањује у Новом Саду, где бригу и старање о њима преузима њихов стриц, знаменити новосадски прота Милан Ђирић.

У родном месту Иван завршава основну школу 1894, а у Новом Саду гимназију са испитом зрелости 1902. године. Духовну академију у Москви завршава 1906, настављајући студије у Бечу на

философском факултету, где 8. јуна 1908. године стиче звање доктора философије из научне области *семијологија*. Исте године, пред празник Рождества Христовог, у својој двадесет и трећој години, у фрушкогорском манастиру Хопову прима монашки постриг од архимандрита др Августина (Бошњаковића).

На монашењу добија име Иринеј, што ће касније обележити цео његов живот, који од почетка до краја беше благовест мира кроз Исуса Христа (ср. Дела ап. 10, 36). Стога монах Иринеј, примивши ангелски образ, непрестано настојаше да у животу испуни и у срцу своме одржи савет и завет светог апостола Павла, који, обраћајући се хришћанима у Коринту, вели: „Мир имајте и Бог љубави и мира биће с вама” (II Кор. 13, 11).

Убрзо потом, на сâм дан Рождства, када сва земља слуша ангелску благовест мира и добре воље међу људима (ср. Лук 2, 14), монах Иринеј бива рукоположен у ђаконски чин, руком патријарха српског Лукијана. У наредне четири године бива рукопроизведен заprotoђакона, а потом и за патријаршијског архиђакона. Тако благовест мира и добре воље беше оно што испуњаваше све дане земнога живота овога слуге Господњега.

Иван Ђирић,
као студенћ, 1902.

Априла месеца лета Господњега 1909. јерођакон Иринеј бива постављен за библиотекара Патријаршијске библиотеке у Сремским Карловцима, а у септембру исте године за доцента на предмету *Стара Завет са археологијом и јеврејским језиком* у српској православној Богословији у свом родном месту. Као професор преводио је старозаветне текстове са јеврејског језика, пропративши их својим коментарима. Када је Свети Архијерејски Синод Српске Православне Цркве образовао комисију за превод Светога Писма, именован је за њеног члана. Овај неуморни трудбеник на њиви Господној даде и свој немерљиви допринос развоју српске богословске књижевности, што сведочи велики број чланака у богословским часописима и новинама у издању Српске Православне Цркве.

Господ га беше обдарио изобиљем дарова Својих, које непрестано умножаваше, напредујући непрестано у делу Господњем, знајући да труд његов није узалудан у Господу (ср. I Кор. 15, 58). Тако, још од младости своје поче се бавити иконографијом, сликарством и песништвом, а велики део

А.И.Матоновъ Сергиевский Пос.

Иван Ћирић,
у козачкој униформи,
усложен са студија,
Москва око 1905.

*Архијакони Иван Бурић и Максимилијан Хајдин,
Загреб 1914.*

живота свога беше посветио изучавању црквеног појања, и то не само нашег народног појања већ и древног источно-ромејског (византијског), руског и румунског. А оно што испуњаваше целокупан живот његов беше преводилачки рад, јер дар познавања многих језика би још један у низу дарова којима га бејаше украсио Господ.

А када благоизволи Бог, Који по свему смртног и кротког јерођакона Иринеја изабра још од утробе матере његове и призва благодаћу Својом да објави Сина Својега у њему (ср. Гал 1, 15–16), он би изабран за епископа тимочког на Светом Архијерејском Сабору Цркве у Краљевини Србији, 23. маја/5. јуна 1919. године. Епископ темишварски др Георгије (Летић), који у то време беше администратор Карловачке митрополије, рукополаже јерођакона Иринеја у презвитерски чин, а затим га и рукопроизводи у чин архимандрита. У десети дан по избору за епископа тимочког, на свечаној архијерејској Литургији, архимандрит Иринеј бива хиротонисан у чин епископа у београдској Саборној цркви, руком Архиепископа београдског и Митрополита Србије Димитрија, уз учешће још четворице епископа – велешко-дебарског Варнаве (Росића), нишког Доситеја, жичког др Николаја (Велимировића) и викара сремско-карловачког Илариона (Зеремског).

Оставши на катедри епископа тимочких до краја 1921. године, владика Иринеј, по својој жељи и молби, прелази у Епархију бачку, која беше упражњена готово четири године. И би да се у те

дане опомену речи Христа Господа Који говори: „Жетве је много, а посленика мало. Молите се стога господару жетве да изведе посленике на жетву своју” (Мат. 9, 37–38). Стога свим својим бићем, молећи се Спаситељу Христу да га укрепи и оснажи, посвети се обнови духовног и црквеног живота, обнављајући свете храмове, и градећи нове, и рукополажући и постављајући младе свештенослужитеље у повереној му епархији.

Овај угодник Божји и велики архијереј Српске Православне Цркве, којој као епископ верно служаше равно тридесет и шест година, беше велики подвижник, богослов и проповедник, а пре свега – исповедник свете вере православне. Беше и песник, уметник, истински родољуб... За време земнога живота проповедаше свето Православље у Лондону, Глазгову, Оксфорду, Паризу, Берну, Штокхолму, Бечу, Авињону, Софији и Цариграду. Уз помоћprotoјереја Алимпија Поповића, код бачких Русина покреће враћање прадедовској вери. Организује православне часописе на русинском језику, рукополажући и двојицу Русина и постављајући их на парохије у Епархији бачкој. Неуморно путујући, шири мир и слогу, утврђујући устројство и јединство Цркве Српске. Служио је и проповедао неуморно, чак и под ведрим небом, а народ га увек срдачно и свечано дочекиваше куд год би долазио. Из њега остале збирка веома поучних архијастирских посланица, најчешће објављиваних о празнику Рождства Христова, али и у другим приликама. Уз светога Владику Нико-

Епископ Иринеј Ћирић, њортарећ,
рад Уроша Предића, 1923.

лаја Жичког, беше владика Иринеј један од поборника богољаљачког покрета у српском народу, те заједно предстојају богољаљачком сабору у Светоархангелском манастиру у Ковиљу 1933. године, где касније би одржано још неколико богољаљачких сабора.

У данима страшног Другог светског рата, трпећи безбројна страдања са својим беспомоћним и голоруким народом, спасавајући га од мађарских бајонета, пушака, злогласних затвора и логора, рацијâ и покољâ, овај добри архијастир словеснога стада својега непрестано се опомињаше речи Христових: „Није слуга већи од господара својега. Ако мене гониште, и вас ће гонити” (Јов. 15, 20). Тако, као пастир, заједно са повере-

*Епископ Иринеј са свештеницима,
Нови Сад, око 1932.*

ним му стадом, подношаше, од свирепих и крвожедних мучитеља, страдања за Христа Господа, са Којим се и прослави, тврдо верујући и проповедајући да „страдања садашњега времена нису ништа према слави која ће нам се открити” (Римљ. 8, 18). И заиста, што страдања Христова беху обилнија, још обилнија биваше и утеша коју примаше од Господа (ср. II Кор. 1, 5).

Не имајући страха у срцу својему, јер „у љубави нема страха, него савршена љубав изгони страх напоље” (I Јов. 4, 18), своју савршеност у љубави Христовој пројави и тиме што од сигурне смрти спасе преко две хиљаде и осам стотина српске деце из логора у Шарвару, на крајњем западу Мађарске. Из логора у Шарвару, током тих страшних времена, стиже у Бачку укупно шеснаест транспорта са близу три хиљаде деце и одојчади, и са сто осамдесет и четири породиље, који беху размештени у педесет и пет црквених општина. Међу њима беше и преко две стотине словеначке деце, коју, заједно са осталом децом, не само да избави од смрти која им предстојаше него се и стараше да их размести по домаћинствима широм Бачке, оснивајући и болнице Епархије бачке за њихово лечење и збрињавање. Јер, услед тешке зиме 1941. године, у логору у Шарвару много деце беше оболело од туберкулозе и других болести. Тако, до краја рата, кроз болницу беше прошло 441 болесно дете, од којих четрдесеторо не преживе, нашавши покој свој у наручју Христовоме. Осим беспомоћне деце, Владика спасаваше

Деца из Шарвара, 1942.

из логора и старије људе, које народ оберучке примаше у своје домове.

Одмах по завршетку рата, мрзитељи имена Божјега оклеветаше владику Иринеју, прогласивши га народним непријатељем и издајником. Вргнувши га у кућни притвор, у коме беше и за време рата, Владика проведе у њему седамнаест месеци, све до почетка 1946. године. Лишивши га слободе, забранише му да одлази у Београд на седнице Светог Архијерејског Синода и на заједница епископске конференције. Али ни то не би доволно него му беху наредили да не сме богослужити чак ни у дворској капели. Но, упркос свом страдању, он свагда држаше Господа у срцу својему, знајући да је боље, ако хоће волја Божја, да страда добро чинећи неголи зло чине-

ћи (ср. I Петр. 3, 17). Зато онима који га клевета-ху као злочинца не враћаше зло за зло, нити увреду за увреду, него их још и благосиљаше, знајући да смо на то и позвани да бисмо наследили благослов Божји, јер је писано: „Ако и страдате правде ради, блажени сте”, и опет: „Ко може вама наудити ако будете ревнитељи добра?” (I Петр. 3, 13–14).

А то све беше само почетак страдања. И као што служитељи ада ухватише и осудише Христа ноћу, тако и комунисти убрзо приготвише ноћни поход скојеваца на Владичански двор, изишавши на овог слугу Христовог „као на разбојника, с ножевима и с кољем” (Мат. 26, 55). И размахујући се својим злим и лажљивим језицима, узвики-

Деца у епархијској болници у Новом Саду 1942.

Егиской Иринеј, око 1940.

ваху свакојаке рђаве речи, срамотећи и прогонећи овог заточеног епископа Цркве Христове, не знајући да му тиме само плету венац блаженства, који му уготови Господ (ср. Мат. 5, 11). У јарости својој, избезумљени зверском мржњом, камено-ваху Владичански двор у коме владика Иринеј беше заточен. И тада, један већи камен, разбивши прозор, погоди у потиљак оistarелог владику, а сами Господ га спасе те га ова избезумљена руља не уби.

По истеку кућнога притвора, не јењаваху прогони и свакодневне поруге које овај свети старапт трпеливо подношаše, понављајући непрестано речи светог апостола Павла који говори: „Зато сам добре воље у немоћима, у поругама, у невољама, у гоњењима, у тескобама за Христа; јер када сам слаб, онда сам силен” (II Кор. 12, 10). Свим овим мукама и невољама одоловаше одважно, поругу Христову носећи (ср. Јевр. 13, 13) и славећи пречисто Име Његово, које му свагда на уснама бејаше.

И тако све до онога дана када се обрете у Одјацима на Преображење 1946. године, где се стече велико мноштво православног света да дочека свог архијереја, који дође у то место ради освећења капеле за парохијске потребе, у тада новооснованој парохији и црквеној општини. Међу ово стадо Христово бејаху се кришом увукли и грамзиви вуци, исти они безбожни и безакони комунисти који га и прогањаху одраније. Углевавши га, они, разјарени и у обести, намах киди-

саше на њега попут дивљих звери, јер се већ раније бејаху договорили да га убију. И народ који беше ту, готов и да живот свој положи за својега пастира, извукавши га из избезумљене гомиле, однесе га у парохијски дом, сачувавши му живу главу. Али, како ови злочинци не беху задовољни учињеним, наново кидисаше на овог измученог старца не би ли га коначно дотукли. Јурнувши на парохијски дом, где Владика беше пронашао уточиште са народом и свештенством, ударише на овога светога старца и стадоше га бесомучно тужи. Свештенике његове претукоше и ножевима избодоше, док блажени старац једва претече од тешких удараца које му зададоше. И да га ђакон његов, Миладин Ружић, не заклони телом својим, зацело би своју злу намеру спровели до краја.

После свега овога што се догађаше, Владика се сасвим повуче у Владичански двор, ретко излазећи ван града и све више бивајући прикован за болесничку постельју, јер му се кичмена мождина стаде сушити, будући трајно оштећена од последицâ напада. У својим највећим боловима говораше: „Што се више мучим, то се више Богу молим”. А молитва његова најчешће бејаше ова: „Дај, Господе, да се Теби вратимо пре него што се у земљу вратимо”.

Од тешких удараца које задоби, блажени старац се више никада не опорави, а његово старачко тело бејаше све слабије. Године 1952. одлази на једногодишње лечење, са намером да се после тога поново врати на дужност епархијског архи-

Епископ Јиринеј, око 1935.

јереја. Али, због оронулога здравља и болести, која је све више напредовала, више никада не преузе управљање епархијом.

Боривши се добрим подвигом вере и исповедивши добро исповедање пред многим сведоцима (ср. I Тим. 6, 12), овај верни слуга Божји и архијереј Цркве Христове предаде своју праведну душу, 5. априла 1955. године, Господу за Кога је са радошћу и благодарењем подносио дугогодишња страдања. Његово свето тело би положено у крипту Саборног светогеоргијевског храма у Новом Саду на Благовести 1955. године.

На Светом Архијерејском Сабору Српске Православне Цркве, одржаном маја месеца 2022. године у Сремским Карловцима, његовом родном граду, епископ Иринеј (Ћирић) би приброжан лицу светих са датумом празновања 24. марта/6. априла.

Издавач
БЕСЕДА

издавачка установа православне
Епархије бачке

Уредник
Епископ новосадски и бачки др Иринеј

Приређивачи
Ђакон Мирослав Николић
Ђакон Лазар Ђачић

Коначна редакција текста
Епископ бачки др Иринеј

Комијутерски слог и корице
Александар Карајовић

Штампа
Стојков, Нови Сад

Тираж
50.000

ISBN 978-86-81300-27-5

Предња корица
икона Светог Иринеја, иконописна радионица
манастира Васкрсења Христова у Каћу

Унутрашња задња корица
икона Светог Иринеја, рад иконописца
Душана Милосављевића из Ниша

Задња корица
икона Светог Иринеја, иконописна радионица
манастира Светог оца Николаја у Грgetегу

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотеке Матице српске, Нови Сад

271.222(497.11)-726.2(497.113):929 Ćirić I.

**ЖИТИЈЕ светог Иринеја (Ћирића), епископа бачког,
исповедника вере** / приредили Мирослав Николић, Лазар
Ђачић. – Нови Сад : Беседа, 2022 (Нови Сад : Стојков).
– 30 стр. : фотогр. ; 21 см. – (Посебна издања / Беседа,
Нови Сад)

Тираж 50.000.

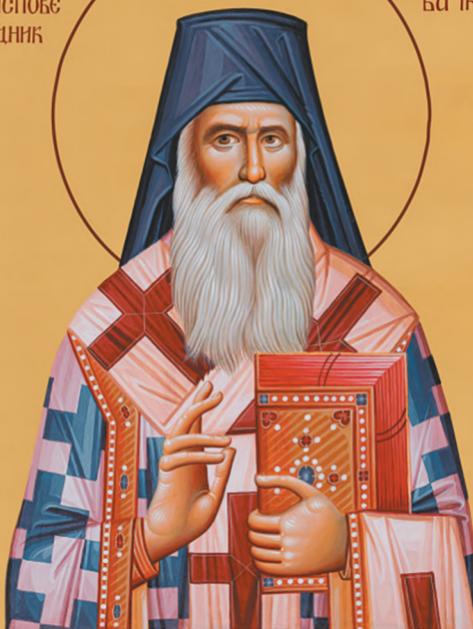
ISBN 978-86-81300-27-5

1. Николић, Мирослав, 1983– 2. Ђачић, Лазар, 1991–
а) Ћирић, Иринеј, епископ бачки (1884-1955)

COBISS.SR-ID 74052873

СВЕТИ
ИСПОВЕДНИК

ИРИНЕЈ
БАЧКИ

СВ. ИРИНЕЈ
ЕПИСКОП
ИСПОДЕ
ДНИК

БИРИЋ
БАЧКИ
ВЕРЕ

ISBN 978-86-81300-27-5

9 788681 300275